ПРОФСПІЛКА ПРАЦІВНИКІВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

ВСЕУКРАЇНСЬКА ПРОФЕСІЙНА СПІЛКА «ЗАХИСТ СПРАВЕДЛИВОСТІ»

Вих. №____ від «22» жовтня 2026р.

Вих. №____ від «22» жовтня 2026р.

В.о. Генерального секретаря
Міжнародної спілки працівників
харчової промисловості,
сільського господарства, готельного,
ресторанного та суміжних секторів (IUF)
Крістіану БРАГЕРСОНУ

Генеральному секретарю
Європейської федерації профспілок
харчової промисловості, сільського
господарства та туризму (EFFAT)
Енріко СОМАГЛІО

Шановні колеги!

Ми звертаємося до вас від імені членських організацій **IUF та EFFAT -** Всеукраїнської професійної спілки «Захист справедливості» та Профспілки працівників агропромислового комплексу України у зв'язку з ухваленням Верховною Радою України 12 жовтня 2026 року в другому читанні та в цілому законопроєкту № 10147 «Про безпеку та здоров'я працівників на роботі».

Наразі законопроєкт № 10147 направлено на підпис Президенту України. Ми переконані, що його підписання в нинішній редакції створить серйозні ризики для трудових прав українських працівників, послабить роль профспілок у сфері охорони праці та може призвести до зниження рівня наявних гарантій безпеки праці.

У зв'язку з цим ми закликаємо IUF та EFFAT підтримати українські профспілки й звернутися до Президента України із закликом застосувати право вето до законопроєкту № 10147.

1. Загрози наявним гарантіям безпеки та здоров'я працівників

Законопроєкт № 10147 позиціонується урядом як євроінтеграційний документ, спрямований на імплементацію Директиви Ради 89/391/ЄЕС від 12

червня 1989 року про запровадження заходів, покликаних заохочувати поліпшення безпеки та охорони здоров'я працівників на роботі.

Однак, європейська інтеграція має означати посилення захисту працівників, а не послаблення вже досягнутих гарантій.

Ухвалений Закон передбачає заміну чинного законодавчого регулювання охорони праці новою моделлю, водночас створюючи ризики втрати частини наявних гарантій, компенсацій та механізмів захисту працівників, зайнятих у шкідливих і небезпечних умовах праці.

Особливе занепокоєння викликає відсутність належних обов'язкових гарантій і компенсацій для працівників, які працюють під впливом шкідливих виробничих факторів.

Для України, що переживає найтяжчі часи у своїй історії - повномасштабну воєнну агресію Росії, питання захисту життя, здоров'я та працездатності людей має бути безумовним пріоритетом. Це особливо важливо для працівників агропромислового комплексу та харчової промисловості, які забезпечують продовольчу безпеку країни навіть у надзвичайно складних умовах.

2. Усунення профспілок від громадського контролю за охороною праці

Однією з найбільш проблемних норм законопроєкту № 10147 є звуження ролі профспілок у захисті працівників.

Під час підготовки законопроєкту до другого читання народними депутатами було подано більше тисячі поправок, більша частина яких була підготовлена з урахуванням пропозицій профспілок. Проте ключові зауваження профспілкової сторони не були належним чином враховані.

Зокрема, законопроєктом № 10147 передбачене виключення профспілок із визначення поняття «представники працівників», що створює загрозу усунення профспілок від належного громадського контролю за дотриманням законодавства з питань безпеки та здоров'я працівників.

Такі підходи викликають серйозні питання щодо відповідності законопроєкту № 10147 ратифікованій Україною Конвенції МОП № 135 про захист прав представників працівників на підприємстві та можливості, що їм надаються, а також національному законодавству про професійні спілки.

Ми наголошуємо: профспілки мають бути повноправними учасниками системи охорони праці, а не усунутими від контролю за дотриманням прав працівників.

Неможливо побудувати ефективну європейську модель безпеки праці без незалежних профспілок, дієвого соціального діалогу та реального представництва працівників.

3. Ризики правової невизначеності та зниження рівня захисту

Чинне законодавство України про охорону праці є правовою основою для значної кількості підзаконних нормативно-правових актів, які регулюють безпеку праці в різних галузях економіки.

Заміна чинної системи без належного збереження правових механізмів і гарантій може створити прогалини у регулюванні, ускладнити практичне застосування норм охорони праці та спричинити конфлікти між працівниками й роботодавцями.

Крім того, стаття 22 Конституції України не допускає звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів.

Стаття 296 Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом також має важливе значення для забезпечення недопущення регресу в рівні трудового захисту.

Ми вважаємо, що євроінтеграційні реформи мають здійснюватися з дотриманням цих принципів та з урахуванням міжнародних трудових стандартів.

4. Реформа трудового законодавства має відбуватися через соціальний діалог

Українські профспілки послідовно виступають за комплексне оновлення трудового законодавства за участі всіх сторін соціального діалогу та експертів Міжнародної організації праці.

Законодавство про безпеку та здоров’я працівників має бути узгоджене з новим Трудовим кодексом України, що наразі знаходиться в стадії підготовки до першого читання в Парламенті України, та гарантувати цілісність системи трудових прав.

Водночас урядовий проєкт Трудового кодексу № 16010, зареєстрований у вересні 2026 року, викликає серйозне занепокоєння українських профспілок через питання щодо врахування їхніх пропозицій і забезпечення належних консультацій із соціальними партнерами.

Альтернативний законопроєкт № 16010-1, зареєстрований 16 вересня 2026 року, є частиною зусиль народних депутатів і представників профспілкового

руху щодо формування іншого підходу до реформування трудового законодавства.

Ми переконані, що подальші реформи повинні спиратися на рекомендації МОП, міжнародні трудові стандарти, захист уже набутих прав і повноцінну участь профспілок. Європейське майбутнє України має ґрунтуватися на повазі до прав людини і працівника, ефективному соціальному діалозі, безпечних умовах праці та сильних незалежних профспілках.

Ми віримо в те, що міжнародна профспілкова солідарність сьогодні є особливо важливою. Підтримка IUF та EFFAT допоможе донести голос українських працівників до керівництва держави та міжнародних інституцій і сприятиме захисту їхніх фундаментальних прав.

З огляду на викладене, просимо IUF та EFFAT:

- Публічно підтримати заклик українських профспілок до Президента України застосувати право вето до законопроєкту №10147 та не допустити набрання ним чинності як закону в нинішній редакції.
- Направити офіційні звернення до Президента України та органів державної влади України з висловленням занепокоєння щодо можливого послаблення гарантій охорони праці та обмеження повноважень профспілок.
- Привернути увагу Європейської комісії, Міжнародної організації праці та інших міжнародних інституцій до необхідності оцінки законопроекту №10147 на предмет його відповідності міжнародним трудовим стандартам і принципам європейської інтеграції.
- Підтримати участь українських профспілок у подальшому реформуванні трудового законодавства, зокрема під час доопрацювання нового Трудового кодексу України.

Голова Профспілки працівників агропромислового комплексу України

Світлана САМОСУД

Голова ВПС «Захист справедливості»

НаталіяЛЕВИЦЬКА